

La ciutat i alguna gent que hi viu

Joan Cavallé

LA CIUTAT I ALGUNA GENT QUE HI VIU

JOAN CAVALLÉ

FOTOGRAFIES DE DAVID BALSELLS

Cossetània
EDICIONS

Aquest llibre de La Gent del Llamp
compta amb el suport de

Primera edició: juny del 2018

© dels textos: Joan Cavallé

© de les fotografies: David Balsells

© de l'edició:

9 Grup Editorial

Cossetània Edicions

C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

cossetania@cossetania.com

www.cossetania.com

Col·lecció concebuda i dirigida pel col·lectiu artístic i literari
La Gent del Llamp

Imatge de la coberta: David Balsells

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Estugraf

ISBN: 978-84-9034-750-8

DL T 488-2018

ÍNDEX

LA CIUTAT I ALGUNA GENT QUE HI VIU

Només paraules	11
Fellini	21
La relíquia	25
Castell de cartes	35
El crit	43
El gust	49
Dibuixar músculs	55
Hi falta un segell	71

VIDES BREUS

Peus amples	85
Sense destí	89
Xiulet	91
Amsterdam	93
El fantasma	95
La mort	97

La platja	99
Taxonomia	103
Arenes blanques	105
El mort	107
Formigues	109
L'ascensor	111
Últim recurs	113
Justificació i agraïments	115

LA CIUTAT I ALGUNA GENT
QUE HI VIU

NOMÉS PARAULES

Tinc els ulls blaus i m'agrada passejar de nit a cel obert. Visc sola, en aquest casalot esbalandrat, i he rebut moltes ofertes d'empreses constructores que voldrien comprar-me'l per fer-hi pisos. Diuen que tirarien la casa a terra i hi farien un bloc per a vint-i-sis famílies. A mi em donarien un feix de bitllets i podria quedar-me un àtic, o qualsevol altre pis. Però els responc que no. Sempre els responc que no. Tinc els ulls verds i treballo de dependent a uns grans magatzems. A la secció de perfums, al torn de tarda, m'agrada plegar quan ja és fosc, tornar a casa amb l'autobús, travessar la ciutat il·luminada i fer el darrer mig quilòmetre a peu, enmig de miols de gats i una penetrant olor sulfúrica procedent d'alguna fàbrica pròxima. Col·leccio ampolletes de perfum de les que donen les marques per promocionar-se. En tinc més de tres mil. Les compto una vegada al mes, un cap de setmana específicament reservat per a aquesta feina, mentre els trec la pols. Quan arribo a casa m'agrada despullar-me del tot, mirar-me al mirall i fer alguna pantomima, en particular de dona insinuant, provocativa. Tinc uns pits perfectes, de mida mitjana, blancs com la llet amb una corona fosca que els treu, als homes, jo sé que us treu, l'alè, perdeu el món de vista. Si duc sostenidors clars, la corona es transparenta amb més facilitat. Em pregunten per què visc sola en una casa tan gran, als afores, vora l'autovia, per què no em trasllado, diuen, al centre de la ciutat, o per què no accepto l'oferta de les constructores i comparteixo casa, escala, replà, amb altres estadants, o per què, diuen i diuen, no em caso i tinc descendència, es pensen que la descendència ho soluciona tot (quina carallotada!), o per què no llogo habitacions o no converteixo, diuen, diuen, diuen!, el casalot en hotel. Tothom es preocupa per mi, sembla que tothom pateix per la meua vida solitària, em pregunten si no tinc canguelo de tornar a casa de nit per

aquell camí pedregós i apartat, si no m'entristeix trobar-me aquesta casa tan gran absolutament buida, si no em fa peresa haver d'afrontar la neteja de tantes habitacions que no em serveixen de res. A mi és que m'agrada molt pensar, rumiar, deixar vagarejar la ment sense que res ni ningú no m'interrompi. És el que faig tot el dia, a casa, al carrer, a l'autobús i també a la feina. Si miro la televisió és només una excusa per començar el vagareig mental, qualsevol imatge serveix per emprendre el vol, cap programa no aconsegueix retenir-me l'atenció gaire estona. Per exemple, si passen un anunci d'alguna marca d'automòbils, em veig jo mateixa al volant, perseguida per una caravana de cotxes de la policia amb les sirenes rondinant, esquivant tots els obstacles que se m'interposen, evitant trepitjar un gos despistat al mig de la calçada, sortint de la ciutat i enfilant la persecució a través d'un desert. Si veig un polític fent declaracions, de seguida transformo l'escena en un atemptat, algú que es treu una pistola i li dispara, o un punyal i s'abraona sobre d'ell, sort que jo soc allí per ajudar-lo, al terrorista, naturalment. Si el que enxampo a la pantalla és una entrevista, sempre soc jo l'entrevistada i responc, indefectiblement, totes les preguntes que fa l'entrevistador. A partir d'aquí, la imaginació va embolicant-se més i més, sempre per vies diferents, aquesta és la seva gràcia. Si no, quin atractiu tindria deixar vagarejar el pensament si sempre transités per les mateixes rutes? Per cert, no ho havia dit encara però ara ho dic. Tinc un cosset que Déu n'hi do, no et sembla? M'agrada mirar-me al mirall, donar voltes, parlar amb mi mateixa. M'agrada sobretot aquest coll prim i el cul rodó, gairebé perfecte. I esclar: aquests ulls negres que em fan tan reconsegriament misteriosa. De vegades m'ho diuen. Tens uns ulls tan negres que fas venir por. Ja m'agrada, fer una mica de por. Com que a més a més a prop de casa hi ha el cementiri, tot lliga. No, el cementiri general, no; el de tothom, no. El meu és un cementiri petit. Hi enterraven els mariners anglesos quan els seus vaixells atracaven al port. Quan em mori, podrien enterrar-me aquí, entre contrames-tres, gabiers i sobrecàrrecs morts d'escorbut o d'una indigestió de rom. Dic que podrien, però no sé si realment voldria, jo. De vegades penso que em moro i que les meves cendres se les emporta un vaixell cap a les illes gregues. Davant la silueta de l'illa de Lesbos, la dels enormes golfs, les cendres són escampades al vent. Sí, Lesbos és un dels llocs on m'agradaria anar. Però no hi aniré mai si no és en forma de cendres perquè viatjar em fa molta mandra. A més, resulta que ara s'ha posat de moda, l'illa de Lesbos, vull dir, no paren de parlar-ne a les notícies i es veu que s'ha omplert de multituds que fugen de la fam i la guerra, gernacions de pobrissalla, tot això és depriment i no ve de gust

fer turisme amb aquest panorama. Així que no, com et deia, no soc de viatjar, jo. En canvi, em distreu molt que algú m'expliqui els seus viatges. Sense fotos, això sí, només les explicacions, no suportó aquelles sessions d'exhibicions fotogràfiques i aquelles fotos que semblen postals i aquelles cares amb somriures postissos. La meua amiga Magdalena és una gran viatgera. Treballa de funcionària al Ministeri de Defensa, a Madrid. No sé com s'ho fa, però cada any s'ho combina per tenir dos mesos de vacances. I sempre fa un gran viatge, tota sola, als llocs més estranys i inversemblants del planeta. Ens veiem dues vegades l'any. Per Pasqua i quan torna del viatge anual, aprofitant els dies de Nadal. Quedem en un cafè, sempre el mateix, que hi ha prop de la catedral. Ens hi passem la tarda i ella m'ho explica tot. M'agrada sentir-la, perquè sap explicar-se molt bé. Té assumit que no ha de dur-me fotos, només paraules. Sentint-la, se'm desperta la imaginació i em sento transportada. Ella ha estat, i jo també, amb ella, en una tintoreria a la vora del Ganges, on quilòmetres de llençols multicolors despleats al vent semblen una enorme esquadra de criatures solars. També hem visitat, juntes, vores de cràter a punt d'entrar en erupció a Indonèsia, mercats plens d'olors embafadores a Fes, un abocador de ferralla bèl·lica a Kuwait i barris on l'entrada de les dones és prohibida, això crec que era a l'Afganistan. A les vuit ho deixem córrer. Pago jo i ella sempre diu: "La pròxima em toca a mi". Ella encara fa alguna altra visita, però jo me'n torno a casa. A casa no hi convido mai gairebé ningú. A casa m'agrada estar-hi sola. Aquí, amb qui acostumo a parlar és amb mi mateixa. Algú em fa una entrevista i jo contesto. Em pregunten de tot i opino de tot. De cuina, de moda, del preu de l'habitatge o de la fam al món. M'agrada sentir-me experta i que em demanin parer. No m'agrada anar al cine. Me'n sobren, de pel·lícules, a mi! No m'agrada que m'ho donin tot fet i mastegat. Les pel·lícules me les munto jo, com vull, quan vull i amb qui vull. A casa hi ha un passadís molt llarg, amb una catifa verda i quatre portes a cada banda. Al final del passadís hi ha un ram d'escales que puguen a l'altre pis, amb una barana barroca plena de figures d'angelets i coloms. A l'altre pis es repeteixen, el passadís i les portes, en sentit invers. Una vegada al dia, matí, tarda o nit, faig el recorregut pel passadís, a dalt i a baix, i, a l'atzar, obro una de les portes. Tot i que em sé de memòria el que hi ha al darrere, sempre penso en la possibilitat de l'imprevist. Un cadàver sobre el llit, un home assegut en una butaca, unes cortines cremant-se... l'imprevist es converteix en història i jo em limito a seguir-ne el corrent. Amb tot plegat, em passo el dia molt entretinguda i no em sobra temps per a gaires coses més. Menjo poc. Esmorzo un suc de préssec o de pi-

nya. Dino aviat, amanida i una mica de peix a la planxa. Gairebé no sopo. Abans d'anar a dormir em papo un got de llet amb melindros. Per això tinc aquest tipet. Estic molt satisfeta de les meves cames, més aviat primes però de cap manera ossudes, no trobes? M'agrada portar faldilles perquè se'm vegin bé les cames. Davant del mirall, assajo formes de caminar i de mostrar-les. Amb sabates de taló d'agulla, amb sabata plana, sense sabates... M'agrada vestir-me i despullar-me per tornar-me a vestir. Quan em despullo, m'imagino que em miren. Darrere del mirall hi ha algú mirant-me. En cada quadre, o a les fotografies de damunt del tocador, o entre les flors que emergeixen d'algun gerro hi ha algú que em mira. A cada cadira, a cada racó, a sobre del llit m'imagino que algú m'està mirant. (Algú com ara tu, per exemple.) No puc despullar-me de qualsevol manera. S'ha de seguir un ordre, unes formes, un ritual. Cada observador requereix una manera distinta de despullar-se-li. De vegades, quan estic despullada, em sobrevé una rampellada de vergonya. És estrany, però em passa, algunes vegades em passa. La situació resulta enutjosa, perquè no puc despullar-me i tapar-me de seguida com si no m'hagués despul·lat a gust. Una sensació d'incomoditat se m'instal·la a la pell, els pits fan com que s'inhibeixen i el sexe busca excuses per tapar-se. Inexplicablement, però, les mans no m'obeeixen. Moltes vegades, la situació es resol amb unes intempestives ganes de pixar. Llavors corro cap a la porta, travesso el passadís nua com vaig, entro al lavabo i em tanco amb balda per dins, per assegurar-me que aquí no tindrè cap observador, volgut o no. El so del raig d'orina, cabalós i calent, té la virtut de relaxar-me i de ressituar-me. És com un viatge enrere que em retorna al punt en què sento que res no ha passat. Després, estiro la cadena, em poso un barnús i surto amb la seguretat que ja no em cal témer cap mirada indiscreta.

No em cal?

Em pregunten si no tinc por, de viure sola, en una casa tan gran. Em diuen que seria tan fàcil, entrar-hi algú i no adonar-me'n. Passen tantes coses, avui dia! La Maria Dolors, la responsable de perfums i cosmètics, sempre que pot m'explica el que va passar-li a una amiga seva, encara que jo penso que va passar-li a ella. Sempre li passen les coses més rares que et puguis imaginar, a la pobra Lola. Un dia arriba a casa, tot i que ella diu que no era ella qui va arribar-hi, es treu l'abric, el penja al penja-robes del rebedor, se'n va cap a la cuina, fins aquí tot normal, i llavors, quan obre la nevera, de sobte sent un crec. Tanca la nevera i escolta, però llavors, res. Obre la nevera, se serveix un got de llet, em sembla, neteja el got al raig de l'aixeta i, quan la tanca..., quan tanca l'aixeta..., després de beure's la llet, esclar..., altra vegada un crec. Aquí

s'espanta. La Lola, o l'amiga de la Lola, és molt espantadissa. D'una revolada, agafa un ganivet de cuina, d'aquells de fulla ampla i tall esmolat. Apaga el llum i surt al passadís. I comença a moure's a poc a poc mentre té l'orella ben parada. Al cap d'uns segons, o potser minuts, altra vegada crec. I ara sí, ara n'està segura, posaria la mà al foc, ara, el crec prové de la cambra dels convidats. Té el cor encongít i no sap què fer. Trucaria a la policia si no fos que sent una infinita vergonya per la possibilitat que es tracti d'una falsa alarma. En lloc d'això, s'arma de valor i s'atansa a la porta aprofitant el resplendor del carrer que es filtra per les finestres. Tot just arriba vora de l'habitació, sent altra vegada un crec. El seu cos es paralitza i el ganivet li cau a terra. El soroll que fa és indeturable, indescriptible, delator. A l'habitació se senten unes veus. Ara s'adona de l'error que ha comès. Si els intrusos volen escapar-se, només poden fer-ho per aquella porta, la Lola viu en un vuitè, ignoro on viu l'amiga de la Lola. Hauria de fer-se enrere, apartar-se, deixar-los la sortida lliure, però l'horror la té paralizada. Ara no se sent res, ni crec, ni veus ni cap altra cosa, però el silenci té una intensitat feixuga. Passen uns minuts d'angoixa, que potser són només segons, tensos, vibrants com martellades sobre una placa d'acer. (Eh que ho explico bé? Amb passió, tensió, intriga, i de tant en tant una mica de silenci, perquè el que m'escolti pugui sentir el crec. Així va explicar-ho ella, exactament amb aquestes mateixes paraules. Sense el silenci.) Llavors s'obre la porta. Nyeeec!!! (Aquest "Nyeeec" també l'he posat jo.) I un caparró de cabells rossos i arissats i de cara pigada guaita tímidament mentre una veu tremolosa li arriba a l'oïda dient "Tieta?" Sí, la Lola, o l'amiga de la Lola, no cal que ho torni a repetir, no té un, sinó dos nebots, fills d'una germana que de vegades li demana si li pot fer de cangur. Aquell matí li havia telefonat per preguntar-li si podia fer-se càrrec de les dues criatures, de cinc i vuit anys respectivament. Havien quedat d'acord, però després li havia marxat del cap, per això arribava a casa més tard del compte, sa germana no havia pogut esperar i havia deixat el nen i la nena jugant a l'habitació. També havia deixat una nota al menjador que la Lola, o l'amiga de la Lola, no havia vist. I li havia trucat al mòbil, però ningú no sap donar entenent d'aquella trucada. La Lola em deia que això no li havia passat a ella, sinó a una amiga seva, i que els nebots de la història no eren els seus, però jo crec que sí. No, a mi això no em passaria. No vull dir que no pugui tenir un oblit, sinó que no m'espantaria de sentir un crec a dins de casa. Ni tan sols unes passes. En primer lloc perquè la casa és gran, plena de racons que només jo conec i controlo; cap intrús no podria trobar-me si jo no volia. Més aviat seria jo qui pogués donar-li algun ensurt. Després hi

ha les armes. Sé defensar-me i no m'enfrontaria a cap invasor de la meua intimitat amb un simple ganivet de cuina. A més a més de les innòcues ampolletes de perfum, també tinc una bona col·lecció d'armes, de foc i blanques. Aclareixo: no soc col·leccionista d'armes. Simplement tinc moltes armes perquè tinc una imperiosa necessitat de sentir-me segura. Tot va començar amb aquell poca-solta que em volia fer fora, desnonar-me, ell en deia. Jo havia arribat del poble i em vaig posar a servir la vella. Em vaig passar vint anys servint-la, fent-li el menjar, rentant-li la roba, fregant-li els plats, mantenint-li net i endreçat aquest cony d'edifici. Al final fins i tot havia d'eixugar-li el cul i rentar-li els vòmits perquè no tenia manera de controlar-se el cos. Tot aquest esforç, però, valia la pena perquè al final va deixar-me la casa. La casa, sí, per tots els anys de fer-me'n càrrec. Molt sovint les velles ja les fan, aquestes coses. No només li feia de criada i d'infermera. També li era amiga. Jugàvem a cartes, li donava conversa i li llegia llibres. Li explicava històries com ara t'explico a tu. A la senyora Albertina li agradaven sobretot històries truculentes, amb molta sang i violència, i amb molt de sexe. Jo li llegia i ella anava dient: "És la vida. Igual que a la vida. Els llibres no fan altra cosa que imitar la vida. O és al revés?" I altres coses d'aquesta mena. Llavors va fer-me hereva i vaig quedar com a mestressa i senyora de tot això. La vida és plena de casualitats perquè tot va ser el fer-me hereva i morir-se. I jo a buscar-me una altra feina, no per necessitat, que no ho necessitava, sinó per entretenir-me. Però inesperadament va presentar-se aquell, deia que era el seu fill, encara el recordo, el dia que va presentar-se. Com la cosa més natural del món, va donar-me el seu nom, va dir-me que era el fill de la senyora, que havia tingut notícia de la desgràcia, volia dir l'accident (la senyora havia caigut per les escales, no sé com, un esvaniment, una relliscada, a aquella hora jo no hi era i vaig trobar-la estesa a terra ja sense alè), i que venia a prendre possessió de la seva casa. Va remarcar el possessiu *seva* amb tanta petulància que la sang va pujar-me de sobte al punt d'ebullició. Per sort, vaig reprimir-me. No em vaig posar a cridar contra el mal fill que només anava a veure sa mare quan ja era morta. Molt diplomàticament, li vaig dir que ho comprenia, que em deixés uns dies per posar en ordre les meves pertinences i que tornés al cap d'una setmana. M'hauria pogut sortir la vena reivindicativa i llençar-li als morros una còpia del testament i l'escriptura de la casa. Però em va venir de gust fer una mica de teatre, posar-me la pell d'ovella obedient i preparar-me per al combat decisiu. L'home em va deixar una targeta i va anar-se'n. No vaig esperar que passés la setmana. Quan ja ho tenia tot preparat, li telefonava. Li deia que havia d'explicar-li moltes coses de la casa i

li proposava de veure'ns aquella mateixa nit. L'invitava a sopar. Va ser un sopar fantàstic. El problema va quedar resolt definitivament. *Definitivament* és en aquest cas una paraula molt exacta. Que no permet retorn, marxa enrere ni repetició. Arran d'aquesta visita enutjosa, vaig concebre la idea de les armes. En tinc més d'un centenar, però realment la seva funció és més dissuasiva que cap altra. M'he de defensar, no trobes? Algunes no les he fetes servir mai. La majoria, molt poques vegades. L'escopeta de canons retallats l'he utilitzada en cinc ocasions. És la meva predilecta. La Browning l'he disparada tres cops. Després hi ha quatre o cinc altres artefactes que he emprat en alguna circumstància molt especial. Tinc els ulls marrons i m'agrada fer teatre. Tenir la casa neta em roba força temps, i no suportó el desordre, les males olors ni la brutícia. Dormo poc. De vegades tinc la sensació de tenir altres vides, com si entrar a cada habitació fos inaugurar-ne una de nova, o més aviat com canviar de pell. Marquesa a l'habitació verda, artista a l'habitació blava, model de passarel·la a la cambra del llit amb dossier alt. A l'habitació de les cortines jaspiades soc una pobra paralítica. Només m'hi puc moure amb l'ajut d'una cadira de rodes. Tot això em dona moltes satisfaccions, la meua existència és molt completa, em causa horror pensar que aquesta vida meua pogués ser buida, per això l'ompló permanentment de vides, no vides alienes, copiades, robades d'altra gent, sinó vides que soc sempre jo. Tu ara em mires i no saps qui soc. T'ho preguntes i no trobes resposta. Em mires als ulls. Trobes que són d'un color estrany, indefinible. Ressegueixes les línies de la meua cara i et semblen ambigües, potser fredes. Has vingut perquè has volgut, atret per un estrany missatge que has llegit al teu ordinador. No sé si soc com t'esperaves, però segur que no soc el que esperaves. Has trucat, t'he obert la porta, m'has somrigut amb una cara de granota i t'he convidat a entrar. Duies un pomell de flors en una mà, pobret, que cursi!, i un paquetet que aguantaves amb dos dits, penjant d'un fil, en l'altra. Has dit: "Les postres". Hem assajat el moviment de besar-nos però has estat maldestre i només ens ha sortit al tercer intent. Hem passat a la sala d'estar i hem mantingut una llarga conversa. Quan t'has deixat anar, fotre!, com t'explicaves! Després hem sopat, hem begut, hem brindat... Era bo, el suquet! Si sabessis tot el que hi he posat, quants gustos barrejats els uns per potenciar, altres per dissimular i tots per convidar-te a beure. A beure força! I com entrava el vinet! Hem vingut a prendre el cafè en aquesta cambra. No és ni la verda, ni la blava, ni la de les cortines jaspiades, ni la del llit amb dossier alt. Aquesta l'anomeno *saleta dels impropis*. Tu saps què són, els impropis? Què has de saber, tu, si no deus anar ni a missa! Doncs per resumir

podríem dir que és com una mena de cambra de les tortures. Un resum de la Setmana Santa. Veus les parets? Tot el que hi ha penjat? Els claus, els martells, les tenalles, la corona d'espines, l'orella escapçada, el llençol ensangonat... I ara ve el moment que més m'agrada, el que esperava amb delit. Ara, en aquest precís moment, intueixo que comences a tenir-me por. Eh que no m'equivo-co? Por o ves a saber què, un buit a l'estómac, una punxadeta al cap, una mena de vertigen... No saps en quin cau t'has posat, qui és aquesta boja que et mira d'aquesta manera. Notes que la vista se t'enterboleix, que el cos et pesa i fins i tot moure una mà se't fa difícil. Tot allò que et dic i que sents et sona com una veu llunyana que surt de les profunditats d'un pou. I et preguntes, sí, et preguntes, si tot això que t'he explicat són només paraules.

